

PIERRE
LOTTIN

MIA TAINIA TOY
FRANÇOIS OZON

ΟΤΑΝ ΕΡΘΕΙ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

ΣΥΝΟΨΗ

Η ιστορική γιαγιά Μισέλ απολαμβάνει μια ήρεμη συνταξιοδότηση σε ένα χωριό της Βουργουνδίας, κοντά στην καλύτερη της φίλη, την Μαρί-Κλωντ. Όταν όμως η κόρη της, Βαλερί, της αφήνει τον εγγονό της, τον Λούκας, για να περάσουν μαζί την εβδομάδα των φθινοπωρινών διακοπών, τίποτα δεν θα πάει σύμφωνα με το σχέδιο.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ FRANCOIS OZON

Το “Όταν Έρθει το Φθινόπωρο” είναι η επιστροφή σας σε μία πιο προσωπική ταινία.

Μετά από την ταινία “Το Έγκλημα Μου”, μια screwball κωμωδία που παίζει με την ειρωνεία και το τέχνασμα, ήθελα να γράψω ένα πρωτότυπο σενάριο για μια πιο λιτή και βασισμένη στην πραγματικότητα ταινία.

Και οι δύο ταινίες εξερευνούν την ενοχή και τον φόνο, αυτή όμως έχει πολύ διαφορετικό ύφος, εμπνευσμένο από τον Albert Simenon, έναν συγγραφέα που πάντα αγαπούσα.

Επιδίωξα μια απλή, ήπια προσέγγιση στη σκηνοθεσία, γεμάτη με ένταση και αγωνία που προέρχονται από τα σύνθετα ηθικά διλήμματα που αντιμετωπίζουν οι χαρακτήρες στη λεπτή γραμμή μεταξύ σωστού και λάθους.

Αλλά πάνω απ’ όλα, ο στόχος μου ήταν να κινηματογραφήσω ηθοποιούς μιας κάποιας ηλικίας, να δείξω την ομορφιά στις ρυτίδες τους, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τις εμπειρίες της ζωής τους και την πάροδο του χρόνου.

Είμαι σοκαρισμένος από το πόσο γρήγορα εξαφανίζονται από το προσκήνιο οι μεγαλύτεροι άνθρωποι τόσο στην κοινωνία όσο και στην οθόνη.

Αντέδρασα σε αυτό κινηματογραφώντας ηθοποιούς στα 70 και 80 τους χρόνια, που φορούν την ηλικία τους με περηφάνια και την αποδέχονται χωρίς επιτήδευση.

Συχνά μου ερχόταν στο μυαλό η εποχή που ήταν να γυρίσω την ταινία “Κάτω από την Άμμο” με την Charlotte Rampling - μόλις 50 χρονών τότε- και όλοι μου έλεγαν: “παραείναι μεγάλη, κανείς δεν θα ενδιαφέρεται”

Από που προήλθε η αρχική ιδέα για την ταινία;

Από την προσωπική μου ιστορία. Όταν ήμουν παιδί, μια θεία μου οργάνωσε ένα οικογενειακό γεύμα στο οποίο μαγείρεψε μανιτάρια που είχε μαζέψει η ίδια. Εκείνο το βράδυ όλοι αρρώστησαν, εκτός από την ίδια, που δεν είχε φάει. Μου είχε κάνει πολύ εντύπωση το περιστατικό και υποπτευόμουν την θεία μου -τόσο καλοσυνάτη και στοργική- ότι ήθελε να δηλητηριάσει όλη την οικογένεια (το οποίο, πρέπει να ομολογήσω, ήταν και η δική μου βαθιά επιθυμία εκείνη την εποχή!). Όταν είδα τις “Εξομολογήσεις ενός Απατεώνα” του Sacha Guitry πολύ αργότερα, θυμήθηκα προφανώς τη θεία μου. Όταν μαγειρεύουμε άγρια μανιτάρια, δεν προσπαθούμε, λίγο-πολύ υποσυνείδητα να ξεφορτωθούμε κάποιον;

Ξεκινώντας από αυτό το ερώτημα, δημιούργησα ένα χαρακτήρα που φαίνεται να είναι η επιτομή της στοργικής γιαγιάς, η οποία όμως μπορεί στην πραγματικότητα να είναι πιο σκοτεινή από ότι φαίνεται εκ πρώτης όψεως.

Το “Όταν έρθει το Φθινόπωρο” εξερευνά την μαύρη τρύπα των υποσυνείδητων επιθυμιών μας.

Ήθελα να συνδυάσω τις προκλήσεις της γήρανης με ένα στοιχείο θρίλερ. Πολλά πράγματα έχουν αφεθεί ανείπωτα, ή σκόπιμα αφήνονται στη φαντασία του κοινού, ώστε να μπορούν να δημιουργήσουν τη δική τους ιστορία και να ερμηνεύσουν τη συμπεριφορά των χαρακτήρων με τον δικό τους τρόπο. Ιδιαίτερα όσον αφορά τον Βενσάν, τον γιο της Μαρί-Κλωντ, που μόλις βγήκε από τη φυλακή, και για τον οποίο γνωρίζουμε μόνο ότι «είχε κάποια μπλεξίματα όταν ήταν νεότερος».

Μερικές φορές η ζωή σου χαρίζει κατά λάθος την πιο βαθιά, σκοτεινή σου επιθυμία. Τείνουμε να αγιοποιούμε και να εξιδανικεύουμε τους ηλικιωμένους, ξεχνώντας ότι έχουν ζήσει περίπλοκες ζωές. Ήταν κάποτε νέοι, είναι σεξουαλικά όντα, έχουν υποσυνείδητες σκέψεις και επιθυμίες. Ήθελα να κάνω απτή την ασάφεια στην ανάγκη της Μισέλ να ξαναδεί τον εγγονό της. Δεν υπάρχει τίποτα απόλυτα σαφές ή σκόπιμο στις πράξεις της· επηρεάζονται από τις περιστάσεις, τη συγκυρία.

Ήθελα η ταινία να μας κάνει να αναρωτηθούμε ποια θα ήταν η δική μας συμπεριφορά και αντίδραση αν κάποιος κοντινός μας άνθρωπος ήταν ύποπτος για μια πράξη που δεν εγκρίνουμε, αλλά για την οποία δεν έχουμε και αποδείξεις. Αρχίζεις να νιώθεις αμφιβολία. Πόσο μακριά θα φτάναμε για να τους προστατεύσουμε;

Παίζετε με την ασάφεια, δίνοντας όμως μεγαλύτερη έμφαση στην ζωτική ενέργεια της Μισέλ παρά στο βάρος της ενοχής της, όπως φαίνεται από τον τρόπο που κινηματογραφείτε την καθημερινότητα της.

Ήταν σημαντικό για μένα το να ξεκινήσω την ταινία με την καθημερινή ρουτίνα αυτής της 80χρονης γυναίκας που ζει στο όμορφο σπίτι της στην εξοχή. Φροντίζει το περιβάλλον της, πηγαίνει στην εκκλησία, “πετάει” τη φίλη της με το αυτοκίνητο, τρώει μόνη της... η ζωή της εδώ είναι πολύ διαφορετική από την ζωή που έκανε στο Παρίσι.

Οι μέρες της είναι γεμάτες με σιωπές. Και σε πολλές περιπτώσεις, πράγματα που θα μπορούσαν να ειπωθούν μένουν ανείπωτα. Η Μισέλ είναι επιφυλακτική, κατά κάποιο τρόπο. Δημιουργεί την δική της πραγματικότητα, χωρίς όμως να είναι χειριστική. Είναι ο μηχανισμός επιβίωσης της.

Στην καρδιά του “Όταν Έρθει το Φθινόπωρο” είναι επίσης η φιλία ανάμεσα στην Μισέλ και την Μαρί-Κλωντ, η οποία βοηθά θέτοντας τον ρυθμό της ταινίας.

Η ιδέα της φιλίας και της αδερφικότητας ήταν παρούσα και στο “Εγκλημα Μου”, όπου δύο νεαρές φίλες βοηθούν η μία της άλλη. Εδώ όμως έχουμε δύο κατά πολύ μεγαλύτερες γυναίκες που μοιράζονταν μια δουλειά και ένα παρελθόν. Ήθελα να αποτυπώσω την ευχαρίστηση που παίρνουν από το να μοιράζονται απλές στιγμές. Η Μισέλ και η Μαρί-Κλωντ είναι σαν αδερφές, εκ των οποίων η μία έχει ξεκάθαρα υποφέρει περισσότερο από

ρει τη δύναμη
 εων της. Δεν
 ατικότητα.
 μα της κρατάει
 ρωσταίνει.
 ατα του γιου
 ωτιέται τι
 λ το παίρνει πιο
 ο μπορούσαμε”.

ne Vincent
υν αυτές

ημα Θεού,
 Εκείνοι ήταν
 Απόλαυσα
 με τις δύο

ηματογράφο.

να εκφράζει
 τική
 μορφιά
 ατηρείς.
 ρακτήρα της.
 , όχι μακριά
 νία.

νοχή και
 ε της κίνηση.

A woman with blonde hair, wearing a grey patterned sweater, sits on a couch, resting her chin on her hand. In the foreground, there are two small bowls of food on a tray.

Η Hélène Vincent δεν είχε πολλούς πρωταγωνιστικούς ρ  λους στον κινηματογράφο.

Είναι μια σπουδαία ηθοποιός, ικανή να εκφράζει σκληρότητα ταυτόχρονα με πραγματική τρυφερότητα. Έχει μια καθημερινή ομορφιά που είναι συναρπαστική να την παρατηρείς. Απορροφήθηκε απόλυτα από τον χαρακτήρα της. Συμπωματικά, ζει στη Βουργουνδία, όχι μακριά από το σημείο που γυρίσαμε την ταινία.

Η Josiane Balasko ενσαρκώνει την ενοχή και τη λιτότητα της Μαρί-Κλοντ σε κάθε της κίνηση.

Το σώμα και το πρόσωπό της εκφράζουν μια έντονη ανθρωπιά.

Ο Pierre Lottin, που υποδύεται τον Βενσάν, είχε επίσης έναν μικρό ρόλο στο Θέλημα Θεού. Είναι ταυτόχρονα όμορφος και τρομακτικός και φέρνει μια αβεβαιότητα, μια υποψία διπροσωπίας. Ήταν τέλειος για τον ρόλο αυτού του γοητευτικού και επικίνδυνου άντρα, μιας βασανισμένης ψυχής που νιώθουμε ότι θα μπορούσε να εκτροχιαστεί ανά πάσα στιγμή.

Πως ήταν το να συνεργάζεστε με την Ludivine Sagnier και τον Malik Zidi ξανά;

Η τελευταία μου συνεργασία με την Ludivine ήταν στην Πισίνα πριν πάνω από είκοσι χρόνια. Ήταν συγκινητικό και μεγάλη ευχαρίστηση να επανενωθούμε και να την κινηματογραφήσω στο ρόλο μιας εύαλωτης και επιθετικής 40χρονης γυναίκας φορτωμένης με πόνο. Όσο για τον Malik Zidi, και μόνο η παρουσία του και η σωματικότητα του ζωντανεύουν αμέσως τον δευτερεύοντα ρόλο του αποξενωμένου συζύγου της.

Είχε ξαναπαίξει με την Ludivine στην ταινία Water Drops on Burning Rocks. Μόνο λίγοι σινεφίλ και εγώ γνωρίζουμε αυτή τη σύνδεση μεταξύ τους, αλλά βοηθά να εμπλουτιστεί ο δεσμός των χαρακτήρων. Και η Sophie Guillemin είναι άψογη στο ρόλο της αρχηγού της αστυνομίας.

Έχει μια ομορφιά, ένα φως, μια γλυκύτητα, έναν τρόπο να κοιτάζει τους άλλους με ένταση. Ένωσα

ότι η αρχηγός έπρεπε να είναι γυναίκα. Μια γυναίκα με κατανόηση, που παίρνει την απόφαση να ρίξει την αυλαία στην υπόθεση, υπονοώντας ότι αυτή η πληγωμένη αλλά ακόμα λειτουργική οικογένεια μπορεί να της θυμίζει τη δική της ζωή και την πρόσφατη εγκυμοσύνη της ως ανύπαντρη μητέρα.

Στο επίκεντρο της ταινίας βρίσκεται επίσης ο δυνατός δεσμός της Μισέλ με τον εγγονό της, τον Λούκας.

Έθελα να αποτυπώσω την αντίθεση μεταξύ νιότης και γήρατος, να κινηματογραφήσω τα χέρια του εγγονού και της γιαγιάς μπλεγμένα, τον δεσμό μεταξύ παππούδων και εγγονιών.

Η Μισέλ έζησε μια πολύ ταραχώδη ζωή, αλλά τώρα είναι συνταξιούχος και θέλει να απολαύσει τη φύση, την καλή της φίλη και τον εγγονό της. Υπάρχει γαλήνη, ευεξία, μια καθημερινή ρουτίνα που την ηρεμεί, μια επιλεγμένη μοναξιά... μέχρι τη στιγμή που δεν της επιτρέπεται πλέον να βλέπει τον εγγονό της. Ξαφνικά, όλα γίνονται βαριά. Δεν μπορεί πια να σηκωθεί το πρωί, κοιμάται όλη μέρα, πέφτει σε κατάθλιψη.

Η Μισέλ είναι στοργική και δοτική, αλλά η κόρη της δεν υπήρξε δεκτική, οπότε η Μισέλ εκτονώνει την ανεκπλήρωτη ανάγκη της να δώσει και να ανταποδώσει μέσα από τον εγγονό της. Τα πράγματα είναι συχνά πιο εύκολα όταν παραλείπεις μια γενιά. Στο τέλος, η Μισέλ δίνει στον εγγονό της τα κλειδιά του σπιτιού, το οποίο η κόρη της - ανήσυχη για τα

χρήματα και πικραμένη για το παρελθόν της μητέρας της - προσπάθησε να την εξαναγκάσει να της δώσει. Εκεί που η κόρη απαιτεί, ο εγγονός λαμβάνει.

Το παρελθόν της Μισέλ τονίζει το βάρος αυτής της κληρονομιάς και τη δυσκολία της μεταβίβασης της.

Το παρελθόν δεν είναι μια από μη μηχανής θεός για να εξηγήσει τα πάντα. Μια κόρη μπορεί να έχει θέματα με την μητέρα της ανεξάρτητα από το επάγγελμα της μητέρας. Ρίχνει όμως φως στην ένταση ανάμεσα σε αυτή τη συγκεκριμένη μητέρα και κόρη. Το παρελθόν της Μισέλ και της Μαρί-Κλωντ είναι κάτι που βασανίζει τα παιδιά τους. Κάνοντας λίγη έρευνα, βρήκα ότι γενικά υπάρχουν δύο είδη αντιδράσεων σε αυτές τις περιπτώσεις. Είτε το παιδί υπερασπίζεται τη μητέρα, βλέποντας την σαν θύμα που τώρα χρειάζεται βοήθεια, για να λάβει υγειονομική περίθαλψη, σύνταξη κλπ. Είτε το παιδί απορρίπτει τη μητέρα, αηδιασμένο και σοκαρισμένο με αυτό που έκανε.

Σε γενικές γραμμές, οι αντιδράσεις του Βενσάν και της Βαλερί απεικονίζουν τις δύο αντίθετες αυτές αντιδράσεις, αν και φυσικά είναι πιο περίπλοκο από αυτό.

Γιατί θέλατε να απεικονίσετε το φάντασμα της Βαλερί;

Πάντα μου άρεσε να φέρνω φαντάσματα στην οθόνη, από τότε που ο Bruno Kramer υποδύθηκε

A man and a woman are standing in a forest. The man, on the left, is wearing a dark jacket, a blue and white striped scarf, and headphones. He is smiling and looking at the woman. The woman, on the right, is wearing a dark jacket with a leopard print collar and glasses. She is holding a stick and looking at the man. The background is a forest with trees and fallen leaves.

ένα φάντασμα στο Under the Sand. Ζούμε με τα φαντάσματα μας, ειδικά όσο μεγαλώνουμε. Και δεδομένου ότι η αφήγηση της ταινίας γίνεται από την οπτική γωνία της Μισέλ, θεώρησα σημαντικό να απεικονίσω τους φόβους της ότι θα πάθει άνοια, καθώς και την ενοχή που την ταλαιπωρεί, μέσω του φαντάσματος της κόρης της. Ήθελα να δημιουργήσω μια ανατριχιαστική, παράξενη αίσθηση και μια μορφή συναισθηματικής έντασης. Σε τι θα ωθήσει αυτό το φάντασμα της Μισέλ να πει ή να κάνει; Εν τέλει το φάντασμα την βοηθάει, λειτουργώντας σχεδόν σαν μορφή θεραπείας. Η Βαλερί συνεχίζει να ζει μέσα από την Μισέλ, ίσως σε μια πιο ευγενική εκδοχή. Η Μισέλ μπορεί να μιλήσει με το φάντασμα πιο εύκολα από ότι μπορούσε με την κόρη της όταν ήταν ζωντανή. Το φάντασμα είναι μέρος της επιβίωσης και της ανάρρωσης της Μισέλ, επιτρέποντας της ακόμα και να παραδεχτεί ότι νιώθει ανακούφιση που η Βαλερί έχει φύγει από τη ζωή. Δημιουργεί χώρο για ένα είδος συμφιλίωσης μεταξύ μητέρας και κόρης.

Και η επιλογή των Sacha και Evgueni Galperine για τη σύνθεση της μουσικής;

Είχαμε δουλέψει μαζί στο Θέλημα Θεού και είχα μείνει πολύ ευχαριστημένος με το αποτέλεσμα. Πριν αρχίσουμε τα γυρίσματα, τους έδωσα να διαβάσουν το σενάριο, ζητώντας μια διακριτική, ατμοσφαιρική μουσική υπόκρουση που θα δημιουργούσε μια υποχθόνια, υποσυνείδητη ένταση. Πριν δουν οποιοσδήποτε εικόνες έγραψαν μια πανέμορφη μελωδία, πάνω στην οποία

πρόσθεσαν τους ήχους των φύλλων που πέφτουν. Αυτή μας καθοδήγησε κατά τη διάρκεια του μοντάζ και στη δημιουργία άλλων κομματιών.

Για τη σκηνή στο μπαρ του Βενσάν, το τραγούδι του François Valéry Aïmons-Nous Vivants (Ας αγαπήσουμε όσο είμαστε ζωντανοί), φάνηκε να αποτυπώνει το πνεύμα της ταινίας, που πέρα από τις περιστάσεις, αφορά πάνω από όλα τις φιλίες της Μισέλ, την ανθεκτικότητα της, και την ικανότητα της να επιβιώνει.

Η φύση παίζει σημαντικό ρόλο στην ταινία.

Ήταν σημαντικό για μένα το να τοποθετήσω αυτή την προσωπική ιστορία στη Βουργουνδία, μια περιοχή που αγαπώ και στην οποία περνούσα τις διακοπές μου όταν ήμουν παιδί. Γυρίσαμε την ταινία στο Donzy, κοντά στο Cosne-sur-Loire, μια περιοχή που δεν κινηματογραφείται συχνά. Μετά από αρκετές ταινίες σε αστικό περιβάλλον, ήταν ωραίο το να κάνω γύρισμα σε αυτή την ήρεμη ύπαιθρο και να ξαναζήσω ένα κομμάτι της παιδικής μου ηλικίας.

Η ταινία εξερευνά τα “φθινοπωρινά” χρόνια της ζωής, αλλά και την φθινοπωρινή ομορφιά αυτών των τοπίων. Η φύση και ο ρυθμός των εποχών αποτυπώνονται στα χρώματα, στο φως, στον ήχο, στο νερό που ρέει μέσα από τα ρυάκια. Η ταινία ξεκινάει και τελειώνει στο δάσος το φθινόπωρο. Μεταφορικά, η Μισέλ γίνεται ένα με τη φύση, περιτρυγισμένη από φτέρες, και επιστρέφει στη γη σαν μανιτάρι. Είναι ο κύκλος της ζωής.

ΗΘΟΠΟΙΟΙ

A photograph of two women in a forest. On the left, a woman with blonde hair tied back, wearing a light pink quilted jacket, looks towards the right. On the right, an older woman with white hair and glasses, wearing a dark jacket with a leopard print collar, holds a small piece of food. A wicker basket is visible at the bottom right.

Μισέλ **Hélène Vincent**
Μαρί-Κλωντ **Josiane Balasko**
Βαλερί **Ludivine Sagnier**
Βενσάν **Pierre Lottin**
Λούκας **Garlan Erlos**
Αρχηγός της Αστυνομίας **Sophie Guillemin**
Λωράν **Malik Zidi**
Λούκας στα 18 **Paul Beaurepaire**
Ιερέας **Sidiki Bakaba**
Αρχιφύλακας **Pierre Le Coz**
Μπερνάρ **Michel Masiero**
Γιατρός της Μισέλ **Vincent Colombe**
Γιατρός στο Νοσοκομείο **Marie-Laurence Tarta**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ

Σκηνοθεσία	François Ozon
Σενάριο	François Ozon
Με τη συνεργασία του	Philippe Piazzo
Διευθυντής φωτογραφίας	Jérôme Alméras
Σκηνογράφος	Christelle Maisonneuve
Ενδυματολόγος	Pascaline Chavanne
Ήχος	Brigitte Taillandier
	Julien Roig
	Jean-Paul Hurier
Πρώτος βοηθός σκηνοθέτη	Marion Dehaene
Επόπτης σεναρίου	Agathe Grau
Casting	Anais Duran
Μοντάζ	Anita Roth
Επεξεργασία ήχου	Julien Roig
Μίξη ήχου	Jean-Paul Hurier
Μουσική	Evgueni & Sacha Galperine
Μαλλιά	Franck-Pascal Alquinet
Μακιγιάζ	Jean-Christophe Roger
Φωτογραφίες	Jean-Claude Moireau
Διευθυντής Φωτογραφίας	Aude Cathelin